

15. การทำงานจริงมักไม่ไปตามแผน เราควรแสดงแผนอย่างไรในรายงาน

การทำโครงการจริง ๆ นั้นเกี่ยวข้องกับเงินทอง ดังนั้นจึงไม่มีการวางแผนให้มีช่วงสำหรับหยุดพักผ่อนเมื่อคนทำโครงการเกิดเบื่อหรือเซ็ง แต่ในการทำโครงการของนักศึกษานั้น เมื่อนักศึกษาเบื่อขึ้นมาก็มักหยุดไปพักหนึ่ง แล้วก็กลับมาทำใหม่ ดังนั้น งานที่ทำจริง ๆ จึงมักไม่ไปตามแผน ทางแก้ที่ถูกต้องที่สุดคือ เดิมกิจกรรม “หยุดทำเพราะเบื่อ” หรือ “หยุดพักผ่อน” ไว้ในแผน แต่วิธีนี้ก็คงไม่ดีแน่ ดังนั้นทางออกคือ แก้แผนให้ไปตามความเป็นจริง นั่นคือระบุวันเริ่มกิจกรรมตั้งแต่วันแรกให้ถูกต้อง เมื่อไป “หยุดพักผ่อน” เมื่อใดก็ให้ว่างไว้ และเมื่อเริ่มอีกเมื่อใด ค่อยแสดงจุดเริ่มต้นต่อให้ถูกต้องกับความเป็นจริง

แผนงานที่แสดงในรายงานสุดท้าย ต้องแสดงกิจกรรมและเวลาตามจริงเสมอ อย่างนำแผนที่เขียนตั้งแต่เริ่มทำโครงการมาลง

16. การเขียนแผนงานอย่างละเอียดมีประโยชน์อะไร

มีประโยชน์สำคัญคือ ช่วยให้เราเห็นกิจกรรมที่จะต้องทำต่อ ๆ ไปได้อย่างชัดเจน และเมื่อเราทำอะไรเสร็จไปแล้วเราก็ทราบได้ทันที การทำงานของเราจะไม่สับสน ถ้าไม่มีแผนงาน เราอาจจะลืมงานสำคัญ ๆ ไปหลายเรื่อง เมื่อถึงเวลาสอบก็เกิดปัญหา คือสอบไม่ผ่านเพราะงานไม่เรียบร้อย

17. การสำรวจวรรณกรรมมีประโยชน์อย่างไร

ในการทำวิทยานิพนธ์ที่เป็นงานวิจัยนั้น ได้กล่าวมาแล้วว่าต้องเป็นเรื่องใหม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องตรวจสอบว่ามีใครทำงานในด้านเดียวกันนั้นบ้าง และทำไปถึงไหนแล้ว เมื่อทราบแล้วก็ต้องพิจารณารายละเอียดต่อไปว่า ผู้วิจัยเหล่านั้นใช้วิธีวิจัยอย่างไร กำหนดทฤษฎี สมมุติฐานอย่างไร มีอะไรที่เราจะหยิบมาสานต่อได้บ้าง ตรงนี้พึงทราบด้วยว่านักวิจัยต้องยื่นบนผลงานของคนอื่น ๆ ต่อ ๆ กันไป ดังนั้นจึงต้องอ้างอิงให้ดีกว่าเรายื่นบนผลงานของใคร วิธีนี้ในบางครั้งเท่ากับเป็นการยกความรับผิดชอบบางส่วนให้กับเจ้าของความคิดเดิม คือถ้าหากทฤษฎีของคนเดิมผิด แม้ว่าเราจะผิดเพราะไปอ้างผลงานผิด ๆ ของคนอื่น ความผิดของเราก็ถือว่าไม่รุนแรงนัก

เมื่อเกิดโครงการขึ้น และถึงแม้ว่าโครงการยังไม่ได้เข้มข้นเหมือนงานวิทยานิพนธ์ แต่การสำรวจวรรณกรรมก็ยังคงสำคัญอยู่ จึงกำหนดให้ต้องทำด้วย

18. ทำไมถึงใช้คำว่าสำรวจวรรณกรรม

คำว่า “สำรวจวรรณกรรม” มาจากภาษาอังกฤษว่า Literature review พวกเราอาจคุ้นเคยกับความหมายของวรรณกรรมว่าเป็นเรื่องที่แต่งอย่างสนุกสนานและดีเด่นถึงระดับนำไปศึกษาได้ และเราอาจไม่ได้คิดว่า บทความวิชาการก็เป็น “วรรณกรรม” ได้ จึงเกิดความสงสัยเช่นนี้

ถ้ามองให้ลึก บทความวิชาการก็เป็น “วรรณกรรม” ได้ แม้จะเขียนอย่างทื่อ ๆ ไม่มีสำนวนเพราะ ๆ แต่ก็ยังเป็นบทความที่ดีตรงที่แสดงออกถึงความจริงที่ได้ศึกษาพบมาแล้ว นอกจากนี้ ก่อนที่วารสารวิชาการชั้นนำในต่างประเทศและในประเทศจะตีพิมพ์บทความให้ใครนั้น เขาจะส่งบทความไปให้นักวิชาการที่มีชื่อเสียงตรวจสอบว่า ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ดังนั้นบทความในวารสารวิชาการชั้นนำจึงเชื่อถือได้ สิ่งพิมพ์ในประเทศที่เราเห็นคุ้นตา เช่น สารเนคเทค, ไมโครคอมพิวเตอร์ เหล่านี้ยังไม่ถือว่าเป็นวารสารวิชาการ เป็นเพียงนิตยสารเท่านั้น เนื้อหาของบทความจึงอาจคลาดเคลื่อนได้ เพราะไม่มีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ยิ่งหนังสือพิมพ์ด้วยแล้วยิ่งใช้อ้างอิงทางวิชาการไม่ได้เลย

ด้วยเหตุนี้เองการใช้คำว่า สำรวจวรรณกรรมจึงถูกต้องแล้ว และเมื่อถูกต้องเราก็จะต้องอ้างถึงผลงานที่อยู่ในระดับดีเด่นเป็นวรรณกรรมจริง ๆ

19. การสำรวจวรรณกรรมมีหลักการอย่างไร

หลักการง่าย ๆ มีดังนี้

1. สำรวจวรรณกรรมที่เป็นเนื้อหาซึ่งเกี่ยวข้องกับงานที่เรากำลังทำอยู่ เช่น ถ้าหากเราทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับระบบ Human Resource Management System เราก็ควรค้นหาคำอธิบายในด้านต่อไปนี้
  - ความหมายของ Human Resource
  - ความหมายของ Human Resource Management
  - ความหมายของ Human Resource Management System
  - โครงสร้างของระบบ Human Resource Management
  - ความหมายของส่วนประกอบในโครงสร้าง
  - พัฒนาการและแนวคิดใหม่ ๆ ทางด้าน Human Resource Management
  - การพัฒนาระบบ Human Resource Management

ในทางปฏิบัติเราอาจหารายละเอียดเหล่านี้ไม่ครบ แต่เราก็ต้องค้นหาก่อน จากนั้นก็ค้นหาคำที่เกี่ยวข้องกันออกไปอีก เช่น Human Resource Development, Human Resource Information System, Personnel Development, Personnel Information System

2. สำนวหนังสือที่เป็นตำราชั้นนำ และเขียนโดยอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ได้ปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งตั้งแต่รองศาสตราจารย์ขึ้นไป ก่อนที่จะอ้างอิงคำพูดของใคร ควรตรวจสอบก่อนว่าผู้เขียนเป็นใคร มีตำแหน่งน่าเชื่อถือหรือไม่ ปัจจุบันนี้มีผู้แต่งและแปลหนังสือออกมาพิมพ์จำหน่ายมาก หลายเล่มแปลผิด และบางเล่มคนเขียนเป็นเด็กมัธยมเท่านั้น เป็นเรื่องน่าอายถ้าหากนักศึกษาปริญญาโทจะอ้างอิงผลงานของเด็กมัธยมศึกษา แม้แต่หนังสือภาษาอังกฤษก็ต้องเลือกอ้างอิงเฉพาะที่ผู้เขียนเป็นอาจารย์ ไม่ใช่เขียนโดยนักขายสินค้า
3. ในกรณีของการอ้างอิง ผลงานที่คล้ายคลึงกันนั้น อนุญาตให้อ้างงานของนักศึกษาได้ แต่ต้องระบุให้ชัดเจนว่า เป็นนักศึกษาระดับใด และสถาบันใด
4. ในกรณีที่อ้างบทความจากการสืบค้นทางเว็บ เราต้องตรวจสอบในทำนองเดียวกันกับข้อ 2 ข้างต้น อย่างไรก็ตามปัจจุบันนี้ บริษัทต่าง ๆ ได้พัฒนาความรู้ความสามารถเหนือกว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยแล้ว ดังนั้นเราอาจอ้างผลงานของบริษัทได้ แต่ต้องตรวจสอบว่าบริษัทนั้นมีความเชี่ยวชาญจริงหรือไม่ มีผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่รู้จักหรือไม่ อย่าอ้างถึงเนื้อหาในเว็บโดยไม่ตรวจสอบ ที่สำคัญคือจะต้องลงวันที่ที่เปิดอ่านทุกครั้ง นั่นคือเมื่อเปิดอ่านและบันทึกรายละเอียดใด ๆ มากี่ฉบับที่วันที่กำกับลงไปด้วยเลย
5. ค้นหาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องให้มีจำนวนมากพอ คือไม่น้อยกว่า 12 เรื่อง
6. จัดบันทึกที่มาของวรรณกรรม (เช่น ชื่อบทความ วารสาร หนังสือ)ลงในแฟ้มทันที

20. นักศึกษาได้อะไรจากการสำรวจวรรณกรรม

การสำรวจวรรณกรรมในโครงการของนักศึกษาด้าน MIT มี 2 ส่วนคือ

1. ส่วนที่เป็นงานที่คล้ายคลึงกัน ในส่วนนี้นักศึกษาต้องสำรวจว่ามีใครเคยทำโครงการหรือวิจัยเรื่องที่คล้าย ๆ กับที่นักศึกษาเคยทำไว้แล้วบ้าง โครงสร้างงานของเขาเป็นอย่างไร ใช้อุปกรณ์อะไร ใช้ซอฟต์แวร์อะไร ได้ผลงานอะไร แนวคิดหลักคืออะไร ตรงนี้นักศึกษาต้องทำความเข้าใจให้ชัด จากนั้นต้องคิดต่อไปว่านักศึกษาจะต้องเลือกระหว่าง

- ทำเหมือนของคนอื่นทุกประการ ซึ่งแน่นอนว่าไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาในด้านการเรียนรู้ และเป็นการลอกเลียนงานของคนอื่น มหาวิทยาลัยอาจพิจารณาลงโทษก็ได้ (ในต่างประเทศเป็นโทษร้ายแรงถึงไล่ออก)
- ขยายงานของคนอื่นออกไป โดยนักศึกษาต้องเลือกว่าจะขยายด้านใดบ้าง แต่ต้องเป็นการขยายที่มีเนื้อหามากพอควร การขยายโดยการทำรายงานเพิ่มขึ้นมากกว่าของเดิม 2-3 รายงานนั้นยังใช้ไม่ได้
- เปลี่ยนอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ ทำแบบนี้ก็เหมือนการลอกเลียนที่กล่าวไปแล้ว
- เปลี่ยนแนวทางให้ต่างไปจากเดิม เช่นปรับเปลี่ยนโครงสร้างของระบบใหม่ เช่นนี้พอจะรับฟังได้

ประเด็นที่อธิบายมานี้ นักศึกษาเกือบทุกคนไม่เข้าใจ และไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้ ดังนั้น ผู้ที่ไม่เคยคิดมาก่อน ขอให้นำเรื่องนี้ไปพิจารณาอย่างจริงจัง

2. ในงานส่วนที่เป็นวิชาการและทฤษฎี งานส่วนนี้คือการอ้างอิงทฤษฎีที่จะนำมาใช้เป็นหลักในการทำโครงงานตามแนวคิดที่ได้เคยอธิบายไปแล้ว อย่างไรก็ตามโดยที่งานทางด้านระบบสารสนเทศได้ขยายตัวออกไปกว้างขวางมาก นักศึกษาจะต้องไม่อ้างอิงเนื้อหาที่เป็นอดีต หรือเริ่มตั้งแต่จุดตั้งต้น เพราะการสำรวจวรรณกรรมไม่ใช่การเรียบเรียงประวัติศาสตร์ทั้งหมด แต่เป็นการเรียบเรียงพัฒนาการของงานที่เรากำลังศึกษาในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมาเท่านั้น
3. งานในส่วนที่เป็นความรู้เกี่ยวกับซอฟต์แวร์ที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบ ขอให้อ้างอิงเฉพาะส่วนสำคัญที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในโครงงานเท่านั้น

21. การเขียนบรรณานุกรมอย่างไร

คู่มือของมหาวิทยาลัยอธิบายวิธีเขียนไว้แล้ว แต่อยากเพิ่มเติมว่า

1. นักศึกษาจะต้องอ้างด้วยว่า เนื้อหาที่อ้างอิงนั้นอยู่ที่หน้าใดของวารสารหรือหนังสือ การบอกชื่อหนังสือมาทั้งหมดไม่ใช่การอ้างอิงที่ถูกต้อง อีกนัยหนึ่งคือ สมมุติว่านักศึกษากำลังจะอธิบายใน “สำรวจวรรณกรรม” ว่า ระบบบุคลากรมีส่วนประกอบ 6 ส่วน (Smith 2002) นักศึกษาก็ต้องเขียนในหัวข้อที่อ้างอิงว่า ที่นาย Smith บอกว่ามี 6 ส่วนนั้นอยู่ที่หน้าไหน
2. นักศึกษาต้องไม่หยิบข้อความของคนอื่นมาเป็นเนื้อความของรายงานโดยตรง การคัดลอกเนื้อหา หรือข้อความของคนอื่นมานั้น เป็นการผิดจริยธรรมของนักวิจัยอย่างร้ายแรง

นักศึกษาที่ทำผิดเช่นนี้จะได้รับโทษรุนแรงมาก หากนักศึกษาต้องการใช้ข้อความของคนอื่นประกอบในเนื้อความ ก็จะต้องเขียนข้อความนั้นในอัญประกาศ และระบุว่ามาจากที่ใด

3. นักศึกษาควรจดบันทึกชื่อบทความวารสารและหนังสือเอาไว้ทันทีที่อ่านพบเนื้อหาที่เห็นว่าเหมาะสมจะใช้อ้างอิง หากรอเนิ่นนานไปจะลืม และกลับไปหาไม่พบ นี่ก็รวมถึงส่วนที่เปิดตำราหรือหนังสือเพื่อการอ้างอิงด้วย